

Тема 1. Арт-техніки, методи, матеріали в арт-терапії: теоретичні та прикладні аспекти вивчення

Арт-технік в психологічній науці. Розуміння арттерапії у різних психотерапевтичних напрямках. Використання образотворчого мистецтва з психодіагностичною, психокорекційною та психотерапевтичною метою

СПИСОК СПЕЦІАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Копытин А. И. Системная арт-терапия. СПб.: Питер, 2001. С. 5 – 21.
2. Практикум по арт-терапии / Под ред. А. И. Копытина. СПб.: Питер, 2000. С. 7 – 19, 65 – 98.
3. Теслюк П. В. Проблеми символічної репрезентації психіки суб'єкта // Практична психологія та соціальна робота. 1999. №6. С. 17 – 20.

Тема 2. Арт-техніки в формуванні мотиваційної сфери у дітей з особливостями в розвитку

Специфіка роботи з дітьми, що мають порушення слуху, порушення зору, органічні ураження мозку. Мобілізація творчого потенціалу людини.

Тема 3. Використання арт-технік в практиці казкотерапії

Ознайомити із принципами казкотерапії та способами використання у ній арт-технік.

Казка як двері до колективного несвідомого, як спосіб контакту з дитячими ресурсами; як вказівка до дії; як засіб “обходу” опору. Архетип і символіка казки. Відомі казкові персонажі, архетипічне значення образів. Діагностичні критерії в казці.

Індивідуальна казкотерапія. Варіанти створення клієнтами казок, їх діагностичне значення, шляхи інтерпретації. Складання казки метафори на замовлення клієнта.

Групова казкотерапія. Конструювання казкових сюжетів у групі. Корекція та діагностика за допомогою казок при роботі в групі.

СПИСОК СПЕЦІАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Зинкевич-Евстигнеева Т. Д., Грабенко Т. М. Практикум по креативной терапии. СПб.: Речь, 2001. С. 147 – 155.
2. Кэджьюсон Х., Шеффер Ч. Практикум по игровой психотерапии. СПб.: Питер, 2002. С. 41 – 76 (Раздел II “Техники сочинения историй”).
3. Шоттенлоэр Г. Рисунок и образ в гештальттерапии. СПб.: Изд-во Пирожкова, 2001. С. 199 – 201 (Глава “Рисование и сочинение историй”).

Тема 4. Графічні арт-техніки. Психомалюнок в арт-техніках

Загальні принципи використання психомалюнків. Функції психомалюнків в арт-терапевтичній роботі. Принципи застосування малюнка у психодіагностиці. Способи інтерпретації психомалюнків в психодіагностиці. Класичні діагностичні засоби. Види малюнків (за Г. Рідом). Кольорова карта для арт-терапії (за Л. Штейнхард). Інтерпретація ліній (за Л. Штейнхард). Принципи інтерпретації малюнка (за Г. М. Ферсом). Розташування зображення на листку, теорія поділу поля (за І. Жолле). Індивідуальні та групові форми використання психомалюнків у психокорекції. Специфіка використання психомалюнків в роботі з дітьми. Ігрові форми роботи. Використання малюнку для визначення розумового розвитку дитини.

СПИСОК СПЕЦІАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бук Д. Методика ДДЧ // Альманах психологических тестов. Рисуночные тесты. М.: КСП, 1997. С. 56 – 145.
2. Романова Е. С. Графические методы в практической психологии. СПб.: Речь, 2001.
3. Ферс Г. М. Тайный мир рисунка. СПб.: Европейский дом, 2000.

4. Шоттенлоэр Г. Рисунок и образ в гештальттерапии. СПб.: Изд-во Пирожкова, 2001.
5. Штейнхардт Л. Юнгианская песочная психотерапия. СПб.: Питер, 2001. С. 141-144 (*кольорова карта для арт-терапі; інтерпретація ліній*).
6. Яценко Т. С. По той бік символіки психомалюнків // Практична психологія та соціальна робота. 1999. №7. С. 25 – 26.
7. Яценко Т. С. Психологічні основи групової психокорекції. К.: Либідь, 1996. С. 85 – 88, 107 – 124.
- 8.

Тема 5. Арт-техніки роботи з піском. . Арт-техніки у парній роботі

1. Принципи пісочної терапії. Визначення поняття і специфіка пісочної терапії. Історія пісочної терапії. Подання інструкції при роботі з піском. Теми, що пропонуються для пісочної терапії. Обладнання для роботи з піском. Піднос: форма, колір, розміри. Матеріали: пісок, вода, предмети пісочниці. Типи предметів, які використовуються в пісочній арт-терапії. Проективна психодіагностика в пісочниці (індивідуальна та групова форми). Карти пісочної арттерапії. Символіка відбитків на піску та форм з піску. Способи збору психодіагностичної інформації в індивідуальній роботі. Основні психодіагностичні „мішені” в груповій роботі. Психокорекція в пісочниці (індивідуальна та групова форми). Покази до застосування індивідуальної та групової пісочної арт-терапії. Прийоми обговорення. Основні способи гри з піском і водою. Психопрофілактика, розвиток і навчання в пісочниці. Ігри на розвиток тактильно-кінестетичної чутливості і дрібної моторики рук (вправа „Відбитки наших рук”). Ігри на розвиток фонематичного слуху, корекцію звуковимови, навчання читанню і письму (вправи „Подорож до звуків”, „Письмена на піску”). Пізнавальні ігри: географічні, фантастичні, історичні (за Т. Д. ЗінкевичЄвстігнєєвою. Особливості групових арттехнік. Переваги групової арт-терапії. Основні відмінності групової арт-терапії від індивідуальної арт-терапії. Організація спільної зображувальної роботи в парах, що дозволяє розвивати комунікативні навички, досліджувати і коректувати соціальні ролі і звичні форми поведінки.

СПИСОК СПЕЦІАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

4. Практикум по арт-терапии / Под ред. А. И. Копытина. СПб.: Питер, 2000. С. 435 – 437.
5. Шоттенлоэр Г. Рисунок и образ в гештальттерапии. СПб.: Изд-во Пирожкова, 2001. С. 153 – 158 (Глава “Групповая обратная связь и проекция”), 163 – 175 (Глава “Парные упражнения”), 190 – 201 (Глава “Дерево: от части к целому”).
6. Шумакова Л. П. Групповое проективное малювання – це імпровізований танок // Практична психологія та соціальна робота. 1999. №1. С. 15 – 18.
7. Яблонська Т. М. Тренінг педагогічної рефлексії для студентів та вчителів // Практична психологія та соціальна робота. 1999. №3. С. 12 – 13.

Тема6. Арт-техніки роботи з природними та синтетичними матеріалами

Загальні принципи використання природних та синтетичних матеріалів. Мета застосування природних та синтетичних матеріалів. Види природних та синтетичних матеріалів. Створення виробів з природних матеріалів Мозаїки з зерен, з ракушок Робота з овочами у техніці овочевих печаток. Робота з тканиною, гудзиками, шнурівками. Робота з тканиною у вправі „Тактильний портрет” . Робота з гудзиками . Робота зі шнурівками . Вправа „Малювання за допомогою клубка” (за Н. Лебен) . Робота та вправи із сірниками. Виготовлення із сірників візерунків та об’ємних предметів. Ознайомлення зі способами використання різних природних та синтетичних матеріалів у роботі з арт-техніками.

СПИСОК СПЕЦІАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

8. Зинкевич-Евстигнеева Т. Д., Грабенко Т. М. Практикум по креативной терапии. СПб.: Речь, 2001. С. 153 – 154, 163 – 166, 259 – 267.
9. Кэдьусон Х., Шеффер Ч. Практикум по игровой психотерапии. СПб.: Питер, 2002. С. 87 – 89.
10. Практикум по арт-терапии / Под ред. А. И. Копытина. СПб.: Питер, 2000. С. 425 – 427.
11. Речицкая Е. Г., Сошина Е. А. Развитие творческого воображения младших школьников в условиях нормального и нарушенного слуха. М.: ВЛАДОС, 2000. С. 62 – 67, 70 – 73, 116.
12. Шоттенлоэр Г. Рисунок и образ в гештальттерапии. СПб.: Изд-во Пирожкова, 2001. С. 139 – 140 (Глава “Другие материалы”).

Тема 7. Використання арт-технік у психокорекційній роботі з сім'ями

Дослідження і корекція відносин в сім'ї, їх динаміки, структури. Формування позитивного образу сім'ї та сімейних відносин.

Вправа “Сімейний портрет”. Вправа “Емоційні портрети”. Вправа “Поточний момент”.

Вправа “Найважливіші речі”. Вправа “Спільний сімейний малюнок”.

СПИСОК СПЕЦІАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Практикум по арт-терапии / Под ред. А. И. Копытина. СПб.: Питер, 2000. – С. 437 – 438, 440.
2. Зинкевич-Евстигнеева Т. Д., Грабенко Т. М. Практикум по креативной терапии. СПб.: Речь, 2001. С. 149 – 150.
3. Тренинг развития жизненных целей / Под ред. Е. Г. Трошихиной. СПб.: Речь, 2001. С. 148 – 149.
4. Ширн Ч., Расселл К. “Рисунок семьи” как методика изучения детско-родительских взаимоотношений // Альманах психологических тестов. Рисуночные тесты. М.: КСП, 1997. С. 272 – 285.
5. Шоттенлоэр Г. Рисунок и образ в гештальттерапии. СПб.: Изд-во Пирожкова, 2001. С. 219 – 228 (Глава “Семейные рисунки”).